

Faculty of Gandhian Studies, Gujarat Vidyapith, Ahmaedabad
M.Phil / Ph.D. Entrance Exam
Gandhian Thought Course (Contents)

Unit: 1 Gandhi's Life

1. Childhood and Student Life
2. Gandhi in England
3. Gandhi in South Africa-1893 to 1914
4. Gandhi in India 1915 to 1948
5. Gandhiji's Ashram

Unit: 2 Gandhi's personal and community Sadhana

1. Motivational factors and specific Elements of Gandhi's Religion
2. From Yeravada Temple - Relevancy of the eleventh vow
3. The importance of eleventh vow in personal and social life
4. Gandhi's social philosophy and Constructive program
5. Antyodaya and Sarvodaya

Unit: 3 Gandhi's Social and Educational Thought

1. Gandhi's View on Individual and Society
2. Village Swaraj
3. The Key to Health: Society and Health
4. Gandhi's educational experiments
5. Basic Education (Wardha Education Scheme)

Unit: 4 Gandhi's Political Thought

1. spiritualization of politics
2. Nature of non-violent state and Organization - Ram Rajya and Panchayati Raj
3. Experiments of Satyagraha (Champaran, Salt Satyagraha)
4. Gandhi-induced non-violent resistance in modern times
(Martin Luther King, Nelson Mandela, Dalai Lama)
5. Hind Swaraj and critic of modernity

Unit: 5 Gandhi's Economic Thought

1. economy of Permanence
2. concept of Swadeshi and globalization
3. Trusteeship and Sustainable Development
4. Decentralization
5. Khadi and Rural Industries

Reference book :

1. Gandhi, M.K. Experiments or Truths of Truth, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
2. Gandhi, M.K. History of the Satyagraha in South Africa, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
3. Gandhi, M.K. Hind Swaraj, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
4. Gandhi, M.K. From Yeravada Temple, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
5. Gandhi, M.K. Constructive Program Its Meaning and Place, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
6. Gandhi, M.K. India of my dream, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
7. Gandhi, M.K. Gram Swaraj, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
8. Patel, M.J. Gandhi's Educational Philosophy, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
9. Patel, M.J. Gandhi's Darshan, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
10. Prabhu, R.K., U. R. Rao, Thoughts of Mahatma Gandhi, New Delhi, National Book Trust
11. Modi, Ramanbhai, Social Views of Constructive Programs, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
12. Dhawan, Gopinath, Sarvodaya Philosophy, Ahmedabad, Navjivan Publishing.
13. Greg, Richard B., The Power of Non-Violence, Ahmedabad, Navjivan Publishing.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
વિદ્યાલય

ગાંધીદર્શન અભ્યાસક્રમ વિદ્યાશાખા, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

એમ.ફિલ./પીએચ.ડી. પ્રવેશ પરીક્ષા
ગાંધીવિચાર અભ્યાસક્રમ (વિષયવસ્તુ)

એકમ : ૧ ગાંધીજીનું જીવનવૃત્તાંત

1. બાળપણ અને વિદ્યાર્થીજીવન
2. ઇંગ્લેન્ડમાં ગાંધી
3. દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગાંધી 1893 થી 1914
4. ભારતમાં જીવન કાર્ય 1915 થી 1948
5. ગાંધીજીના આશ્રમો

એકમ : ૨ ગાંધીજીની વ્યક્તિગત અને સામુદાયિક સાધના

1. ગાંધીજીની ધર્મભાવનાના પ્રેરક પરિબલો અને વિશિષ્ટ અંગો
2. મંગળ પ્રભાત : એકાદશ વ્રતની વર્તમાન સમયમાં પ્રસ્તુતતા
3. વ્યક્તિગત અને સામાજિક જીવનમાં એકાદશ વ્રતનું મહત્ત્વ
4. ગાંધીજીનું સામાજિકદર્શન અને રચનાત્મક કાર્યક્રમ
5. અત્યોદય અને સર્વોદય

એકમ : ૩ ગાંધીજીના સામાજિક અને શૈક્ષણિક વિચાર

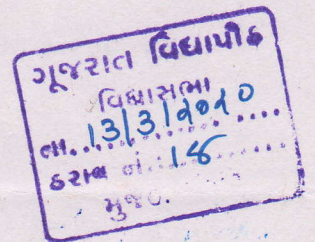
1. વ્યક્તિ અને સમાજ અંગે ગાંધીજીનો દૃષ્ટિકોણ
2. ગ્રામ સ્વરાજ
3. આરોગ્યની ચાવી : સમાજ અને સ્વાસ્થ્ય
4. ગાંધીજીના શૈક્ષણિક પ્રયોગ
5. પાયાની કેળવણી (વર્ધા શિક્ષણ યોજના)

એકમ : ૪ ગાંધીજીના રાજકીય વિચાર

1. રાજકારણનું આધ્યાત્મિકરણ
2. અહિંસક રાજ્યનું સ્વરૂપ અને સંગઠન - રામરાજ્ય અને પંચાયતી રાજ્ય
3. સત્યાગ્રહના પ્રયોગો (ચંપારણ, મીઠા સત્યાગ્રહ)
4. વર્તમાન સમયમાં ગાંધી પ્રેરિત અહિંસક પ્રતિરોધ
(માર્ટિન લ્યુથર કિંગ, નેલ્સન મડેલા, દલાઇ લામા)
5. હિંદસ્વરાજ અને આધુનિકતાની આત્મીયતા

એકમ : ૫ ગાંધીજીના આર્થિક વિચાર

1. સ્થાયી અર્થવ્યવસ્થા
2. સ્વદેશીની વિભાવના અને વૈશ્વિકરણ
3. ટ્રસ્ટીશિપ સિદ્ધાંત અને સંપોષિત વિકાસ
4. વિકેન્દ્રીકરણ
5. ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગ

गांधीदर्शन विभाग, गूजरात विद्यापीठ, अहमदाबाद - 14
एम.फिल/पीएच.डी. प्रवेश परीक्षा 2021
शोधपद्धति का पाठ्यक्रम

इकाई - 1 अनुसंधान और अनुसंधान की प्रक्रिया के बुनियादी पहलू

- अनुसंधान की परिभाषाएँ
- अनुसंधान की प्रक्रिया के सोपान (चरण)
- अनुसंधान प्रस्ताव
- शोधपत्र लेखन
- अनुसंधान की बुनियादी अवधारणाएँ
- अनुसंधान पद्धति, समष्टि, प्रतिदर्शन और इसकी प्रयुक्तियाँ, अनुसंधान उपकरण

इकाई - 2 गांधीवादी अध्ययन के अनुसंधान में प्रवाह और अभिगम

- गांधीवादी अध्ययन के प्रवाह : कालानुक्रमिक और विषयगत
- गांधीवादी अध्ययन के अभिगम
 1. नैतिक आध्यात्मिक अभिगम
 2. मार्क्सिस्ट अभिगम
 3. आश्रमी परंपरा अभिगम
 4. उदार मानवतावादी अभिगम
 5. वैज्ञानिक सापेक्षवादी अभिगम
 6. उत्तर आधुनिकतावादी अभिगम

इकाई - 3 अनुसंधान विधियाँ

- पाठ का अध्ययन
- संदर्भगत पठन
ऐतिहासिक, राजनीतिक, वैचारिक, सभ्यतात्मक
- पठन की पद्धति
क्लोज रीडिंग (Close Reading) : जीनियोलोजिकल, पुरातात्विक
- विरचनावादी पठन, हर्मेन्युटीकस
- रचनात्मक कार्यक्रम आधारित अनुसंधान (केस स्टडी)
- प्रतिरोध आंदोलन आधारित अनुसंधान (केस स्टडी)
- संघर्ष मानचित्रण

इकाई - 4 प्रतिवेदन लेखन

- प्रतिवेदन संरचना
- प्रकरणीकरण (अध्यायीकरण)
- भाषाशैली
- पादलेखन एवम् संदर्भ
- अनुसंधान में कम्प्यूटर का प्रयोग
- SPSS

संदर्भ साहित्य :

1. Anol Bhattacharjee. Social Science Research Principle, Methods and Practices, 2012, 1st Edition, Text book Collection, Global Text Project, University of South Florida
2. Anil Datta Mishra. Re-exploring Gandhi, New Delhi, Regal Publication, 2012-13.
3. David Dooley, Social Research Methods, New Delhi, Prentice Hall of India, 1997, 3rd Edition
4. M. P. Mathai. Mahatma Gandhi's World-View, New Delhi, Gandhi Peace Foundation, D. C. Press Ltd., 2000
5. M. H. Gopal. An Introduction to Research Procedure in Social Science, Bombay, Asia Publishing house, 1974
6. Naresh Dadhich. Gandhi and Existentialism, Jaipur, Rawat Publication, 1993
7. Prem Anand Mishra. Hind Swaraj A Deconstructive Reading, New Delhi, Abhijeet Publication, 1st Edition, 2012
8. Prem Anand Mishra. Peace Research Issues and Applications, Ahmedabad, Reliable Publishing House, 2015
9. Ram Ahooja. Samajik Anusandhan (Hindi), Jaipur, Rawat Publication, 2014
10. R. S. Patel. Methodology of Educational Research, Ahmedabad, Jay Publication, 2nd Edition, 2014